

OBILNO SNEŽENJE 5. MARCA 2006

Datum objave: 13.11.2007

S snegom in mrazom razmeroma bogata meteorološka zima 2005/2006 se je komajda prevesila v meteorološko pomlad, ko je sneženje 5. marca pokazalo, da je lahko tudi v marcu vreme še povsem zimsko. Po odjugi in lokalno obilnih padavinah je 5. marca Slovenijo preplaval hladen zrak in ob prehodu vremenske fronte z zelo intenzivnim sneženjem je marsikje po nižinah padlo več kot 20 cm snega v nekaj urah. Na nekaterih meteoroloških postajah je bil presežen marčevski rekord v višini novozapadlega snega.

VREMENSKA SLIKA NAD EVROPO

Ob koncu februarja in v začetku marca se je iznad severovzhodne Evrope proti srednji Evropi spustila dolina s hladnim zrakom v višinah, nad večjim delom Evrope pa se je pri tleh razprostiralo območje nizkega zračnega pritiska.

Tretjega marca je nad našimi kraji v višinah pihal zmeren do močan jugozahodni do zahodni veter, med Irsko in Azori pa je nastajal prizemni ciklon, ki je nato potoval proti južni Franciji in jo dosegel popoldne naslednjega dne. Četrtega marca je prek osrednje Francije in severnega dela Alp je potekala meja med toplejšim zrakom nad jugu in hladnejšim na severu. Severno od glavnega grebena Alp je marsikje obilno snežilo, pri nas pa je v toplejšem zraku, ki ga je prinašal jugozahodnik, največ padavin padlo na hribovitih in gorskih pregradah zahodne in severne Slovenije.

V noči na 5. marec je hladen zrak v spodnji plasti troposfere začel vdirati na južno stran Alp, sprva z obtekanjem Vzhodnih Alp prek Panonske nižine. Prizemni ciklon se je iz južne Francije pomikal nad severno Italijo, kar za naše kraje običajno pomeni obilne padavine. V nedeljo, 5. marca, čez dan se je glavnina vremenskega dogajanja s fronto preselila na južno stran Alp. Kombinacija močnega jugozahodnika v višinah, napredujočega klina hladnega zraka od severa in vzhoda ter frontalnega vala nad našimi kraji je povzročila obilne padavine v večjem delu države (slika 1).

V noči na ponedeljek, 6. marca, se je prizemni ciklon pomaknil nad Tirensko morje, vremenska fronta se je oddaljevala od naših krajev in padavine so povsod ponehale. Čez dan se je pri nas razjasnilo, a se zaradi hladnega zraka v višinah tudi po nižinah ni ogrelo dosti nad ničlo.

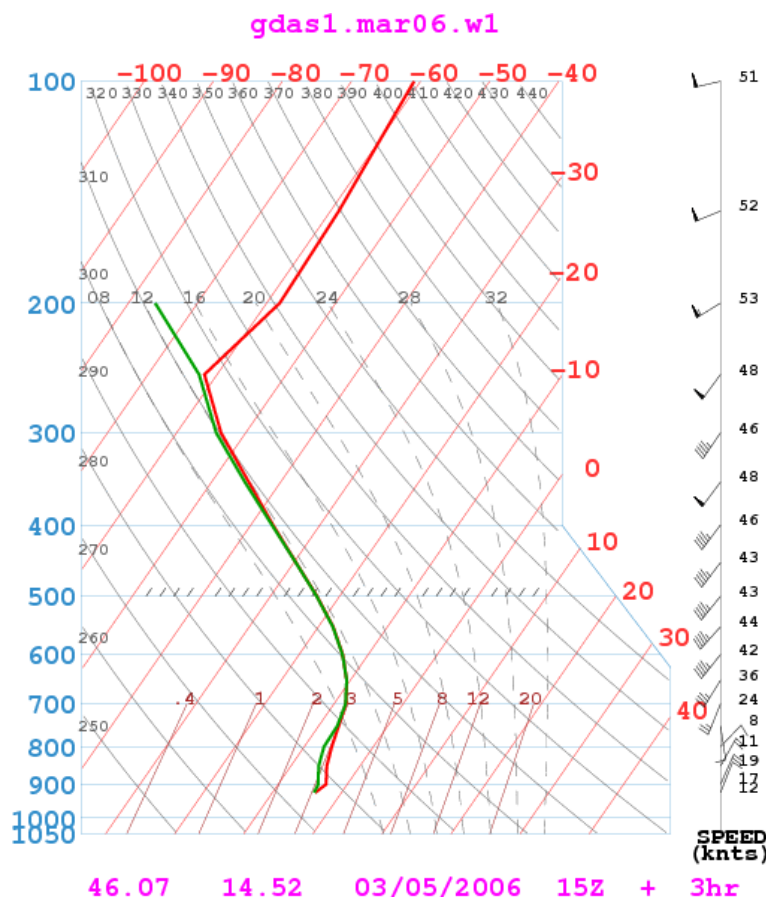
RAZVOJ VREMENA PRI NAS

V soboto, 4. marca, je v večjem delu države prevladovalo oblačno vreme, a padavine so bile večinoma rahle ali jih sploh ni bilo, le na gorskih in hribovitih pregradah so bile obilne. Na območju med Spodnjimi Bohinjskimi gorami in Trnovskim gozdom je lokalno padlo okoli 100 mm padavin. Meja sneženja je bila na okoli 1500 m.

Nedelja se je začela s podobnim vremenom, le na severovzhodu je zjutraj ob prodoru hladnega zraka že snežilo do nižin. Klin hladnega zraka je bil zelo izrazit in je v prizemni plasti segal najdlje proti jugu in zahodu, zato je ob ohladitvi na Lisci nekaj časa deževalo celo pri $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$ (slika 2). Ohladitev z intenzivnim sneženjem je dopoldne zajela večji del vzhodne polovice države z izjemo Kočevske in Bele Krajine, hladiti se je začelo tudi ob severni meji. Zgodaj dopoldne je dež prešel v močno sneženje tudi v Ljubljanski kotlini, kasneje pa še v zahodni in južni Sloveniji. Pozno popoldne je snežilo v večjem delu države, deževalo je le po nižinah Primorske. Na Primorskem je začela pihati močna burja. V nekaj urah je marsikje padlo prek 20 cm snega (slike 3a–3e). Sneženje je že zvečer od severa večinoma ponehalo.

Naslednjega dne zjutraj so na nekaterih meteoroloških postaj izmerili za marec nenavadno veliko količino novozapadlega snega (preglednica 1). Novozapadli sneg je tisti sneg, ki je zapadel v 24 urah pred meritvijo. Ponekod, npr. v Celju in Slovenj Gradcu, je padel marčevski rekord. V Celju so od leta 1947 dalje le v dveh dneh izmerili večjo količino novega snega, Slovenj Gradcu pa je od začetka meritev le 10. 2. 1999 padlo več snega v enem dnevu. Največ novega snega je v celotnem poslabšanju padlo na Kredarici, tridnevna vsota je znašala kar 129 cm.

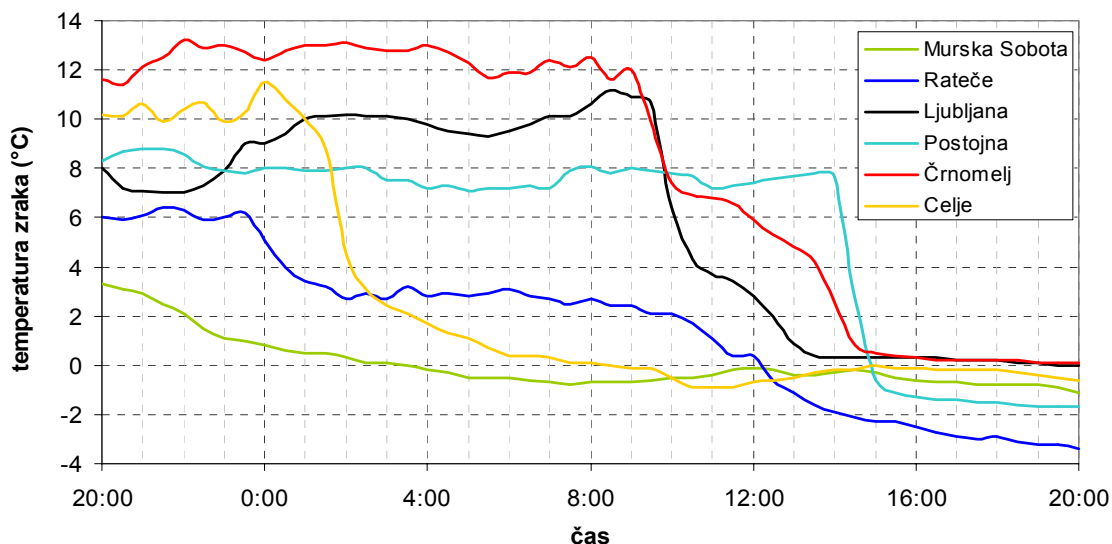
Slika 1. Izračunan vertikalni profil temperature (rdeča črta), temperature rosišča (zelena črta), smer in hitrost vetra (veter piha v smeri od repkov proti začetku puščice, dodatna razlaga je na strani http://www.arso.gov.si/vreme/napovedi%20in%20podatki/vertikalna_sondaza.html) meteorološkega modela GDAS nad Ljubljano 5. marca ob 16. uri. Na navpični osi na levi strani je prikazan zračni pritisk v hPa, ki je približno merilo za nadmorsko višino (zračni pritisk pada z višino). Na vrhu in na desni strani so s krepkim rdečim tiskom predstavljene temperature (os na grafu je poševna). S slike je razvidno prekrivanje temperaturni potekov, kar pomeni, da je bil zrak nasičeno vlažen. V prizemni plasti piha zelo hladen severovzhodnik, višje pa močan jugozahodnik. Avtorske pravice: NOAA Air Resources Laboratory, vir: <http://www.arl.noaa.gov/ready/amet.html>

Preglednica 1. Višina novozapadlega snega, izmerjena 6. marca 2006 ob 7. uri zjutraj na nekaterih meteoroloških postajah. Novi marčevski rekordi so poudarjeni s krepkim rdečim tiskom. Za primerjavo je dodan marčevski rekord v novozapadlem snegu. V zadnjem stolpcu je količina padavin, ki je padla od 7. ure 3. marca do 7. ure 6. marca 2006.

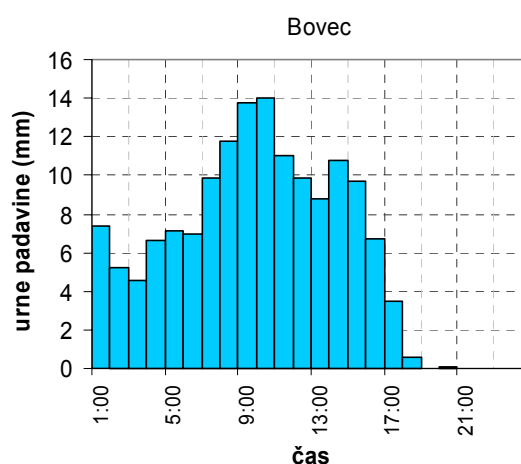
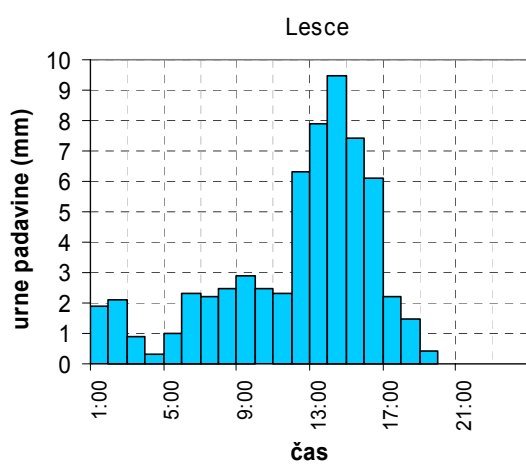
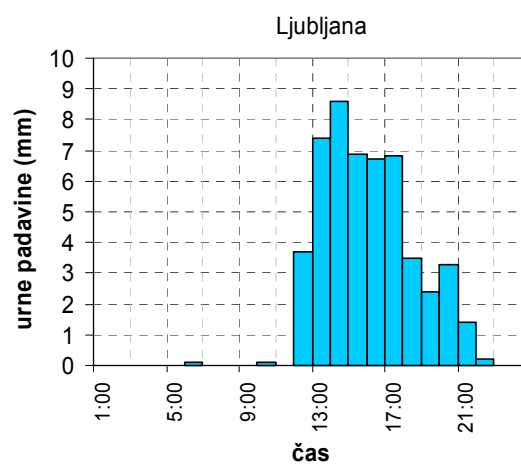
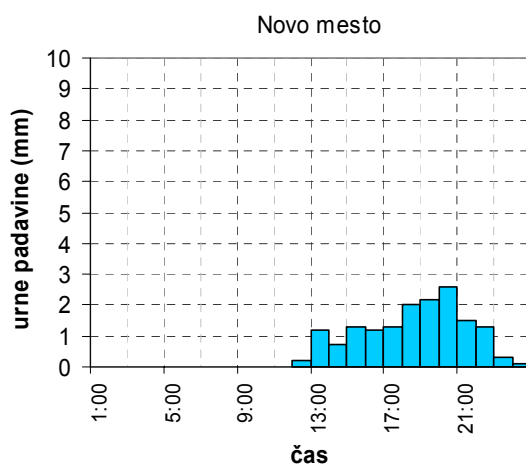
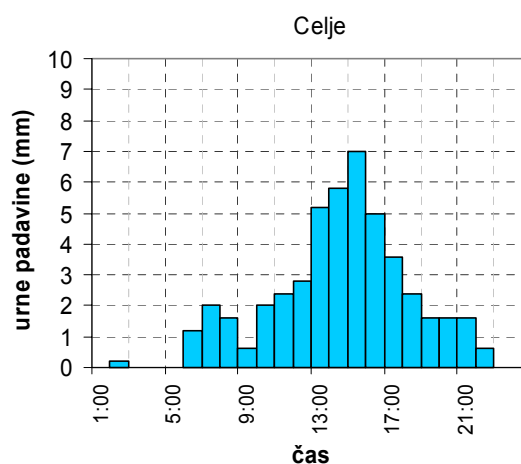
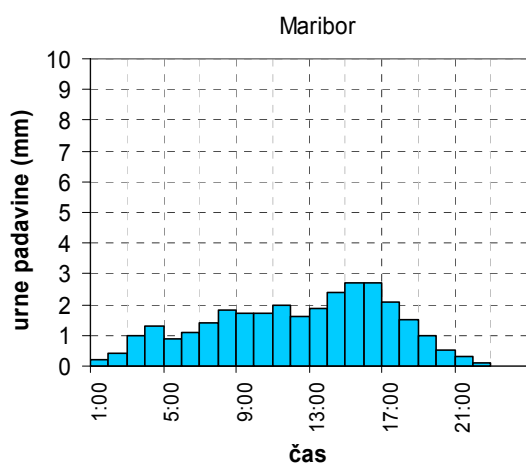
ime postaje	obdobje meritev	novi sneg 6. marca (cm)	marčevski rekord do leta 2006 (cm)	tridnevne padavine (mm)
Celje	1947–2006	40	26	45
Kneške Ravne	1951–2006*	17	50	246
Koprivna	1958–2006	70	55	61
Kotlje	1961–2006	57	46	40
Kredarica	1955–2006	59	84	113
Letališče Portorož	1987–2006	/	0	30
Ljubljana Bežigrad	1948–2006	32	44	66
Maribor	1948–2006	24	35	30
Mrzla Rupa	1948–2006	30	76	301
Murska Sobota	1950–2006	12	27	14
Novo mesto	1951–2006	22	44	20
Prigorica pri Ribnici	1961–2006	47	56	40
Rateče	1948–2006	46	88	74
Šmartno pri Slovenj Gradcu	1948–2006	49	44	47
Vogel	1983–2006	60	70	117

Opomba: * brez obdobja 1979–1981

Slika 2. Potek temperature zraka na nekaterih samodejnih meteoroloških postajah od 20. ure 4. marca do 20. ure 5. marca 2006. Iz medsebojne primerjave potekov je razvidno, da je ohladitev najprej zajela severovzhodne kraje in se nato širila proti jugu in zahodu. Padec temperature je bil predvsem v Postojni zelo hiter, medtem ko je bil v Ratečah in Murski Soboti padec temperature postopen.

Slike 3a–3e. Potek urne količine padavin 5. marca 2006 na nekaterih meteoroloških postajah. Podani časi predstavljajo čas meritve padavin v zadnji uri. V večjem delu države je bila glavčina padavin v popoldanskih in večernih urah, v Zgornjem Posočju pa je bil višek v prvi polovici dneva, z dotokom hladnejšega zraka in obratom vetra pa so padavine popoldne oslabele. Zato je tam kljub ogromni količini padavin zapadlo manj snega kot v osrednji Sloveniji.

Slika 3. Zelo močno sneženje je povsem zasnežilo cesto blizu Slovenj Gradca in močno upočasnilo promet. Foto: Iztok Sinjur

Slika 4. Debela snežna odeja pred Gozdarskim inštitutom Slovenije dan po sneženju. Foto: Iztok Sinjur

VIRI

1. Meteorološki arhiv ARSO, Urad za meteorologijo
2. Radarski arhiv ARSO, Urad za meteorologijo
3. Spletna stran <http://www.arl.noaa.gov/ready/amet.html>
4. Spletna stran <http://www.wetterzentrale.de/topkarten/fsrea2eur.html>

Pripravil: Gregor Vertačnik

